

RAL

ATTALAI ZITA CIPŐTERVEZŐ ÉS BRÁDA JUDIT ÖLTÖZÉKKIEGÉSZÍTŐ-TERVEZŐ KIÁLLÍTÁSA A B32 GALÉRIÁBAN

ATTALAI Zita és BRÁDA Judit RAL című kiállítása (részlet) | The show titled RAL of Zita ATTALAI and Judit BRÁDA (exhibition photo)

B32 Galéria és Kultúrtér, Budapest, 2021

Fotó: B32 Galéria

A barátoknak, pálya- és évfolyamtársaknak nyilván nem kell külön bemutatni a két örök fiatal, mindig derűt sugárzó érdemdús alkotót, de talán az „üzletfelek” – vesd össze: Micimackó barátai és üzletfelei – igényelnek néhány velük kapcsolatos információt.

Attalai Zita Ferenczy Noémi-díjas tervező amellest, hogy hordható cipőket tervez, cipőszobrokat is készít. A *Curly* sorozat (2002–2019) szoborcipőinek formatani tanulságai inspirálták azokat a lábbeliket, amelyeket a *RAL* című kiállításon első ízben állított ki. A *RAL 2021* szoborcipő-sorozatot a Tiszakesziben működő Ben-Ross & Barben cipőgyárral együttműködve alkotta, de emellett ezen a tárlaton a *DONE Flourish around* márka *Splash Collection 2019* darbjainak ugyancsak színpompás imázskampányfotói is láthatóak voltak.

Meggyőződése, hogy a formatervezési munkában az ipari környezetben történő gyártmánytervezési fejlesztés nagyobb kihívást jelent és professzionálisabb eredményt nyújthat egy tervezőnek. Ezért is jelent különösen nagy élményt számára, hogy ez a 2021-es geometrikus formai kísérletként létrejött sorozat hordható, viselésre alkalmas kivitelben készült el.

Attalai Zita 1987-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Alapítója a ZIALE Design Stúdió-nak, tagja a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének. Jelenleg a Kulturális Alapítvány a Textilművészetért közhasznú társaság elnöke, a nemzetközi kortárs textilművészeti triennálék szervezésének vezetője. 1989 óta készít cipőszobrokat. 2015-től foglalkozik a

ATTALAI Zita és BRÁDA Judit RAL című kiállítása (részlet)

The show titled RAL of Zita ATTALAI and Judit BRÁDA (exhibition photo)

B32 Galéria és Kultúrtér, Budapest, 2021

Fotó: B32 Galéria

magyar formakincs részét képező szegedi papucs formai innovációjával a *Szegedi papucs újrátöltve* kollekciónak szellemi kreatorként. A HeelGood márka vezető tervezője, és a *Myshoememory* szép és tartalmas cipőtörténeti társasjáték alkotója. Többek között. Számos kiállításon szerepelt idehaza és talán még többször külföldön is.

A szintén Ferenczy Noémi-díjas Bráda Judit, akinek kiállítási listája ugyancsak hosszú, 1990-ben szerezte mesterdiplomáját a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Tervezői pályájával párhuzamosan hamar elköteleződött a fiatal tervezőgenerációk oktatása mellett. A főiskolán, majd egyetemen – jelenleg a MOME-n (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem) – az öltözékkiegészítő specializáció tanáraként vezetett, illetve vezet kurzusokat és diplomaprojekteket.

Az egyedileg, kísérleti céllal készített tárgyak mellett 2016-ban saját márkát is létrehozott. A kis szériás, kézi megmunkálással készülő Unanotte márkanevű táskák, hátizsákok és egyéb öltözékkiegészítők jellemzője a formai tisztaság, a merész anyag- és színválasztás, az egyedi kellékek használata és nem utolsósorban a gondosan válogatott és tökéletesen megmunkált alapanyag. Attraktív tárgyaiban tetten érhetők a tradicionális kézműves-tárgykultúra szerkezeti és formai elemei, amelyeket aktualizáltan és kreatívan emel át saját munkáiba.

Az Unanotte márka mellett a kiállításon hangsúlyosan szerepeltek azok a legfrissebb tárgyak is, amelyek

BRÁDA Judit: Fémgombos oldaltáska (Unanotte) | Judit BRÁDA: Bag with metal button closure (Unanotte) | 2020, marhabőr, rozsdamentes acél, kézműves bőrmegmunkálás, 14x26x2 cm
Fotó: Mester Tibor

BRÁDA Judit: Fűzött, kézfogós táska (Unanotte) | Judit BRÁDA: Laced handbag (Unanotte) | 2020, marhabőr, rozsdamentes acél, kézműves bőrmegmunkálás, 23x37x3 cm
Fotó: Mester Tibor

a Nemzeti Kulturális Alap 2020-ban elnyert alkotói pályázatának támogatásával születtek. A fonott és fűzött struktúrájú egyedi objektok és sorozatgyártásra is alkalmas designtermékek, miközben felidéznek hagyományban gyökerező szerkezeti eredetüket, élénk és színes játékosan sugározzák az újdonság erejét is.

A két művész először 2009-ben rendezett közös kiállítást. Vizuális ízlésviláguk, minőségre való igényük több évtizedes szakmai pályafutásuk alatt mindig közel állt

egymáshoz. *RAL* című, idei közös kiállításukon elsősorban a tiszta és erőteljes színek bennük egymástól függetlenül alakulnak, de egy irányba mutató szeretete mutatkozik meg, és a bőrhöz mint természetes alapanyaghoz való, bennük egymástól ugyancsak függetlenül alakulnak, de hasonlóan erős vonzódás manifesztálódik.

A *RAL* cím, a német RAL cég (RAL GmbH) által létrehozott, bevezetett és Európában általánosan elterjedt és széleskörűen használt színek kódrendszerét idézi. Bevallom,

ATTALAI Zita: Geometria 2. cipőszobor. Gyártó: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi | Zita ATTALAI: Geometry 2. Shoe sculpture
Manufacturer: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi | 2020, természetes kecskebőr, velúr- és lakkbőr, méret: 38
Fotó: Mester Tibor

ATTALAI Zita: Geometria 3. cipőszobor. Gyártó: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi | Zita ATTALAI: Geometry 3. Shoe sculpture
Manufacturer: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi | 2020, természetes kecskebőr, velúr- és lakkbőr, méret: 38
Fotó: Mester Tibor

nekem nem ugrott be azonnal, hogy mi is ez a cím. Csak akkor esett le a tantusz, amikor rákérdeztem – ja, a színskála! Átmeneti tudatlanságom miatti zavaromban azután kicsit jobban utánanézttem a RAL szónak. (Az eredmény hasonlatos volt ahhoz, mint amikor valaki a kuka szónak néz utána, miszerint az egy német cég nevének rövidítése – Keller und Knappich Augsburg.)

A RAL rövidítés ugyanis a Reichsausschuss für Lieferbedingungen nevet takarja, egy 1925-ben alapított független intézményét, amit magyarra így fordíthatunk: Szállítási (Ellátási) Feltételek Birodalmi Bizottsága. Az intézmény annak idején azzal foglalkozott, amit a neve mond, később azonban a profilja fokozatosan módosult, miközben az idők folyamán patinát kapó RAL rövidítés továbbra is megmaradt. Ma a cég mint állami befolyástól független intézmény a logisztikai tevékenység mellett, illetve helyett elsősorban minőségbiztosítással és márkanevévédelemmel foglalkozik széleskörűen, továbbá ehhez kapcsolódóan valami olyannal, amit magyarul, másutt bevett kifejezéssel szólva, leginkább ellátásilánc-menedzsmentnek (Supply Chain Management – SCM) lehetne mondani.

Erről meg az jutott eszembe, hogy igen, lehetne ezt mondani, ha volna valami ilyen, vagy ehhez hasonló a mi kisdéd, design iránt érdeklődő valóságunkban is. Ha volna olyan intenzív és intézményesült menedzsment, amely a termékfejlesztéstől a vevőig kiépíti a formatervezői munka eredményeképpen születő tárgyak útját, szavatulva a folyamatban részt vevők minőség iránti elköteleződését stb. De nem nagyon van; legfeljebb egyetemi tanszék van, ha van, ahol az SCM-et tanítják, de annak a mi kultúránkra gyakorolt hatása, mondhatni, elhanyagolható.

Pedig a mi kultúránk is árukultúra – e kifejezéssel Clive Dilnot designteoretikust is megidézve –, de ebben a formatervezés értékteremtő szerepének kevés helye és esélye van. A RAL viszont éppen ezzel – esélyteremtéssel – foglalkozik abban az országban, nemzetközi szinten is, ahol annak idején az a bizonyos Deutscher Werkbund is megalakult 1907-ben, amelynek legfőbb célja az volt, hogy a művészetet és az ipart, a tervezőket és a gyártókat együttműködésre készítse annak érdekében, hogy esélyt teremtsenek a szép és jó minőségű tárgyak tömeges előállítására. Ez az együttműködés teremtette a Bauhaust, illetve ennek is köszönhető a mai értelemben vett formatervezés, a modern design születése. A történetet mindannyian ismerjük.

S némi rezignáltsággal konstatálhatjuk, hogy minálunk a dolgok annak ellenére, hogy a formatervezésnek vannak vitathatatlanul jót akaró intézményei, a dolgok mintha még most is – száz évvel a Bauhaus alapítása után – amolyan Deutscher Werkbund előtti állapotban leledzenének. Marad a kis széria, s a tervezők leginkább

csak saját kézművesi képességeikre hagyatkozhatnak, esetleg kisebb-nagyobb ipari háttértámogatást remélve és igénybe véve. A szép környezet és a szép tárgyak kultuszának hívei pedig időről időre összegyűlnek a magas művészi színvonalat képviselő és tervezői talentumot felragyogtató kiállításokon, mint annak idején az öskeresztények a katakombákban, együtt reménykedve a tárgy- és környezetkultúra majdani felvirágzásában.

ATTALAI Zita: DONE Flourish around női szandál
Gyártó: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi | Zita ATTALAI: DONE Flourish around female sandals. Manufacturer: Ben-Ross & Barben Kft., Tiszakeszi 2019, természetes valódi kecskebőr, juhnappa bőr, kézi (handmade) cipőkészítés, vegyes technika cipőipari környezetben, méret: 38
Fotó: Almási Jonathán Csaba | Styling: Parádi Gabriella

A RAL című kiállítás is jó alkalom volt erre, ahol a cím nemcsak a sokszínűsége utal, hanem a minőségre is. A kiállított anyag azt mutatta, hogy a két, szakmáját magas szinten művelő formatervező művész felkészülten várja a design értékteremtő szerepét elismerő kultúra eljövételét.

SZALAI András
építész, művészettörténész

.....
(Attalai Zita és Bráda Judit RAL című kiállítása. B32 Galéria és Kultúrtér, Budapest, 2021. szeptember 30. – október 22.)
.....

A cikk a kiállítás megnyitón elhangzott szöveg szerkesztett változata.

.....
Bráda Juditról és az Unanotte márkáról lapunk korábbi számában Sipos Tünde írt cikket Egy mindig kedvedre való táská címmel (2019/6, 30–33.).